

Obsah

3 ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA	2
4.1 Prípravné práce pred uzatvorením účtovných kníh	2
4.2 Uzatvorenie účtovných kníh.....	3
4.3 Zostavenie účtovnej závierky.....	3
4.4 Účtovná závierka	3
4.5 Súvaha	4
4.6 Výkaz ziskov a strát	6
4.7 Príloha tvoriaca súčasť účtovnej závierky – účtovný výkaz	6
4.8 Cash flow - účtovný výkaz.....	7

www.euroekonom.sk

3 ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA

Účtovná jednotka pri zostavovaní účtovnej závierky musí rešpektovať zásadu, že účtovníctvo musí byť vedené úplne, preukazným spôsobom a správne tak, aby verne zobrazovalo stav a pohyb majetku a zdroje jeho krytia, ako aj výsledok hospodárenia.

Zároveň je nutné správne vyčíslenie daňovej povinnosti, pri rešpektovaní zákona o daniach z príjmov. Každá účtovná jednotka pri zostavovaní účtovnej závierky musí dodržiavať platné zákony a právne normy.

Vzhľadom na to, že všeobecne záväzné právne normy sú v mnohých prípadoch alternatívne, je potrebné v konkrétnej účtovnej jednotke vypracovať *vnútropodnikový predpis (internú smernicu)*, v ktorom sa premietnu všetky závažné skutočnosti rozhodujúce pri účtovaní a zostavovaní účtovnej závierky. Orientačný prehľad základných bodov vnútropodnikového predpisu vyplývajúceho zo všeobecne záväzných právnych noriem¹.

Ak účtovná jednotka usúdi, že v jej konkrétnych podmienkach je potrebné usmerniť internou smernicou aj ine skutočnosti, vypracuje si ďalšie vnútropodnikové predpisy.

Účtovná uzávierka je činnosť spojená s uzatváraním účtov v účtovných knihách za pevne stanovené účtovné obdobie (kalendárny rok). Pred vykonaním tejto činnosti je potrebné uskutočniť tzv. prípravné práce pre účtovnú uzávierku. Proces prebiehajúcich koncoročných prác môžeme rozdeliť do nasledovných etáp:

- Prípravné práce pred uzatvorením účtovných kníh
- Uzatvorenie účtovných kníh
- Zostavenie účtovnej závierky

4.1 Prípravné práce pred uzatvorením účtovných kníh²

¹ Zdroj: Ivaničová, H., Šlosárová, A., Hvoždárová, J. a i.: Účtovná závierka podnikateľov 1996, Slovenský zväz účtovníkov, Bratislava 1996, str.7

4.2 Uzatvorenie účtovných kníh

- 1) Účet 710 – **Účet ziskov a strát**
- 2) Účet 702 – **Konečný účet súvahový**
- 3) Otvorenie účtovných kníh k 1.1.

Uzavíranie účtovných kníh je činnosť, pri ktorej sa v zmysle ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č.563/1991 Zb. o účtovníctve:³

- a) Zisťujú obraty strán MÁ DAŤ a DAL jednotlivých syntetických účtov,
- b) zisťujú konečné zostatky aktívnych a pasívnych účtov a konečné stavy účtov nákladov a výnosov,
- c) zistí sa základ dane z príjmov a daňová povinnosť splatná, prípadne odložená, účtovnej jednotky za účtovné obdobie,
- d) zistí sa účtovný hospodársky výsledok prevodom zostatkov súvahových účtov a zostatku účtu 710 – Účet ziskov a strát na účet 702 – Konečný účet súvahový.

Na podklade údajov účtu 702 – Konečný účet súvahový a účtu 710 – Účet ziskov a strát sa zostaví účtovná závierka.

4.3 Zostavenie účtovnej závierky

- 1) Všeobecné zásady zostavenia účtovnej závierky podnikateľov
- 2) Súvaha
- 3) Výkaz ziskov a strát
- 4) Príloha tvoriaca súčasť účtovnej závierky podnikateľov.

4.4 Účtovná závierka⁴

² Zdroj: DÚPP, ICP s.r.o., Žilina, 2-3/1998, str. 10

³ Zdroj: Postupy účtovania pre podnikateľov

⁴ Zdroj: Zákon o účtovníctve, č. 563/1991 Zb., časť 3., § 18, odsek 1, 3, 4

- 1) Účtovnú závierku v sústave podvojného účtovníctva tvoria
 - a) Súvaha (bilancia)
 - b) Výkaz ziskov a strát; pri rozpočtových organizáciách výkaz o plnení rozpočtu,
 - c) Príloha

- 3) Príloha obsahuje údaje týkajúce sa spôsobov oceňovania, postupov odpisovania, postupov účtovania použitých v účtovnom období, za ktoré sa účtovná závierka zostavuje, a informácie, ktoré sú dôležité na posúdenie stavu majetku a záväzkov, finančnej situácie a hospodárskeho výsledku účtovnej jednotky.

- 4) Účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva zostavujú výkaz o majetku a záväzkoch a o príjmoch a výdavkoch.

4.5 Súvaha

Súvaha predstavuje prehľadné usporiadanie majetku podľa formy a účelu (aktíva) a jeho zdrojov (pasíva) v peňažnom vyjadrení k určitému konkrétnemu dňu. Suma aktív sa musí rovnať sume pasív.

Súvahová položka je každá položka majetku alebo zdrojov.

Súvahový stav je označenie jednotlivých druhov aktív a ich príslušných zdrojov v peňažnom vyjadrení.

Súvahový deň je deň, ku ktorému je súvaha zostavená.

Súvaha je najdôležitejší účtovný výkaz, pretože poskytuje informácie o stave majetku (aktív) a kapitálu (pasív).

OBRÁZOK 5 ZOBRAZENIE SÚVAHY

<i>Názov súvahy</i>		<i>Deň</i>
<i>Aktíva</i>		<i>Pasíva</i>
A. Pohľadávky za upísané vlastné imanie		A. Vlastné imanie
imanie		I. Základné imanie

B. Stále aktíva I. <i>HIM</i> II. <i>NIM</i> III. <i>Finančné investície</i> C. Obežné aktíva I. <i>Zásoby</i> II. <i>Dlhodobé pohľadávky</i> III. <i>Krátkodobé pohľadávky</i> IV. <i>Finančný majetok</i> D. Ostatné aktíva I. <i>Časové rozlíšenie</i> II. <i>Dohadné účty aktívne</i>	II. <i>Kapitálové fondy</i> III. <i>Fondy zo zisku</i> IV. <i>Hospodársky výsledok minulých rokov</i> V. <i>Hospodársky výsledok bežného účtovného obdobia</i> B. Cudzie zdroje krytia I. <i>Rezervy</i> II. <i>Dlhodobé záväzky</i> III. <i>Krátkodobé záväzky</i> IV. <i>Bankové úvery a výpomoci</i> C. Ostatné pasíva I. <i>Účty časového rozlíšenia</i> II. <i>Dohadné účty pasívne</i>
---	---

4.5.1 Štruktúra aktív v súvahe poskytuje informácie o:

- 1) **Investičnej náročnosti podnikateľskej činnosti** na základe vzájomného pomeru stálych a obežných aktív,
- 2) **Hodnote a charaktere produkčného potenciálu firmy**, ktorá determinuje účinnosť a efektívnosť podnikateľskej činnosti – na základe analýzy štruktúry stálych aktív,
- 3) **Hodnote a charaktere podnikateľskej činnosti podniku a predpokladoch jeho platobnej schopnosti** – na základe štruktúry obežných aktív.

4.5.2 Štruktúra pasív v súvahe poskytuje informácie o:

- 1) **Miere zadĺženosti firmy** – na základe vzájomného pomeru vlastného imania a cudzích zdrojov,
- 2) **Úrovni tvorby zdrojov pre samofinancovanie firmy** – na základe analýzy štruktúry vlastného imania s dôrazom na podiel externých a interných vlastných zdrojov,

3) Charaktere zadĺženosti podniku – na základe analýzy štruktúry cudzích zdrojov:

- a) S dôrazom na časový horizont ich splatnosti,
- b) S dôrazom na cenu zdrojov, kde osobitné postavenie majú bankové úvery a výpomoci.

4.6 Výkaz ziskov a strát

Vo výkaze ziskov a strát je zobrazená štruktúra tvorby hospodárskeho výsledku. Zostavuje sa v tzv. stupňovitej forme. Výkaz ziskov a strát poskytuje informácie o:

- 1) Štruktúre hospodárskeho výsledku podľa jednotlivých činností firmy a dynamike týchto čiastkových hospodárskych výsledkov,
- 2) Druhu podnikateľských aktivít firmy, ich dynamike a efektívnosti,
- 3) Type náročnosti vykonávanej činnosti na vstupy,
- 4) Zaťažnosti firmy nákladovými úrokmi z titulu využívania cudzích zdrojov.

Využívaný ekonomický softvér v jednotlivých firmách umožňuje výkon súvahy ako výstupnej zostavy v 77%, v 19% ju neumožňuje a 4% neudáva túto možnosť. Rovnaký prieskum som urobila v prípade výkazu ziskov a strát. Tu je výsledok: 81% respondentov odpovedalo, že ich ekonomický softvér tento výstup umožňuje, 15% uviedlo možnosť neumožňuje a 4% neuviedli žiadnu odpoveď.

4.7 Príloha tvoriaca súčasť účtovnej závierky – účtovný výkaz

Rovnako ako predchádzajúce účtovné výkazy (súvaha, výkaz ziskov a strát) aj príloha tvoriaca súčasť účtovnej závierky sa zostavuje v plnom alebo skrátenom rozsahu, pri uplatnení rovnakých podmienok. To znamená, že podnikatelia, ktorým zo zákona vyplýva povinnosť predkladať účtovnú závierku audítorovi, musia zostavovať uvedené výkazy v plnom rozsahu. Ostatní podnikatelia zostavujú výkazy v skrátenom rozsahu.

Ministerstvo financií Slovenskej Republiky stanovilo obsah prílohy (Opatrenie, ktorým sa mení opatrenie ministerstva financií SR č. 65/277/1993 z 15. 11. 1993, ktorým sa ustanovuje obsah prílohy tvoriacej súčasť účtovnej závierky podnikateľov č. 65/506/1994 z 8. novembra 1994) a zároveň bola daná možnosť v prílohe uvádzať i ďalšie údaje, podľa rozhodnutia podnikateľa.

Príloha sa zostavuje vo forme tabuliek alebo opisným spôsobom, ktorý zabezpečuje prehľadnosť a zrozumiteľnosť predkladaných informácií. Údaje uvedené v prílohe vychádzajú z účtovných písomností účtovnej jednotky (účtovné doklady, účtovné knihy a ostatné účtovné písomnosti). Hodnotové údaje sa uvádzajú v tisícoch Sk. Príloha tvoriaca súčasť účtovnej závierky má nasledovné časti:

- 1) **Všeobecné údaje.**
- 2) **Informácie o účtovných metódach a všeobecných účtovných zásadách.**
- 3) **Doplňujúce informácie k súvahe a k výkazu ziskov a strát.**
- 4) **Prehľad o peňažných tokoch (cash flow).**

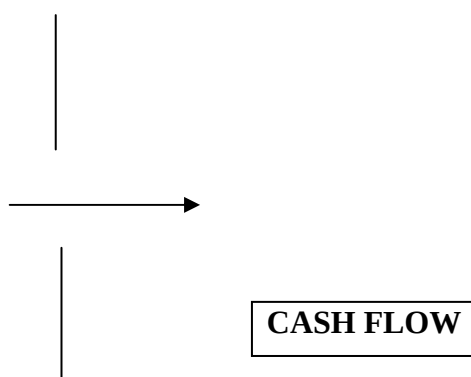
4.8 Cash flow - účtovný výkaz

Cash flow znamená peňažný tok, odrážajúci prírastok, resp. úbytok peňažných prostriedkov pri hospodárskej činnosti firmy za určité obdobie. Je dôležitou súčasťou finančného riadenia. Vysvetľuje zmeny jednotlivých súvahových položiek peňažných prostriedkov. Jedná sa vlastne o neustále úhrady a inkasá platieb, ako je zobrazené na **obrázku 6**⁵ na nasledujúcej strane.

Cash flow zisťujeme dvoma metódami:

- **Priamou metódou** – vyjadruje jednotlivé príjmy a výdaje
- **Nepriamou metódou** – transformuje náklady na výdavky a výnosy na príjmy pomocou zmeny stavu na príslušných súvahových účtoch. Základom je súvaha a výkaz ziskov a strát, keď sa vychádza z dosiahnutého hospodárskeho výsledku, ktorý je potenciálnym prírastkom, resp. úbytkom peňažných prostriedkov podľa charakteru hospodárskeho výsledku.

OBRÁZOK 6 CASH FLOW

PEŇAŽNÉ PRÍJMY

- predaj za hotové
 - inkaso pohľadávok
 - pôžičky, úvery
 - vklady majiteľov
- v hotovosti a pod.

PEŇAŽNÉ VÝDAVKY

- platby za faktúry
- výplaty miezd a platov
- nákup strojov
- odvody daní
- splátky pôžičiek a úverov
- výplata dividend a pod.

Cash flow sa používa pri rozpočtovaní peňažných príjmov a výdavkov, hodnotení investičných projektov a pri mnohých ďalších výpočtoch. Dosiahnutý zisk, ktorý je vykázaný v súvahe a vo výkaze ziskov a strát, ešte neznamená, že podnik je platobne schopný, teda že peniaze predstavujúce zisk v skutočnosti má. Preto je nevyhnutné, aby si firma počítala cash flow. Výpočet cash flow je úlohou finančného manažmentu.

Dôvody, pre ktoré je nutné sledovať zisk aj cash flow sú:

- existuje rozdiel medzi pohybom hmotných prostriedkov a ich peňažným vyjadrením (napr. kúpa stroja na úver),
- existuje časový nesúlad medzi hospodárskymi operáciami vyvolávajúcimi náklady a ich účtovným zachytením (napr. vznik mzdových nákladov a výplata miezd),

⁵ Zdroj: Synek, M. a kol.: Manažérska ekonomika, , Grada Publishing, s.r.o., Praha, 1996, str. 330

- používajú sa rôzne účtovné metódy (napr. rôzne metódy odpisovania investičného majetku a oceňovania zásob), čo vedie k rozdielom medzi výnosmi a príjmami, medzi nákladmi a výdavkami a medzi ziskom a cash flow,
- zisk vychádza vždy z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi, zatiaľ čo koncepcia cash flow je dôsledne založená na príjmoch a výdavkoch a vyjadruje reálne toky peňazí a ich zásob v podniku.

Účtovné jednotky, ktoré musia mať zo zákona povinne overenú účtovnú závierku audítorom zostavujú povinne aj prehľad o peňažných tokoch (cash flow) a predkladajú ho na príslušný daňový úrad (ako súčasť prílohy tvoriacej súčasť účtovnej závierky podnikateľov). Podnikatelia, ktorí nemusia mať overenú účtovnú závierku audítorom, zostavujú prehľad o peňažných tokoch (cash flow) naďalej fakultatívne – tzn. podľa ich vlastného rozhodnutia. Spôsob zostavovania prehľadu o peňažných tokoch zostáva nezmenený a je upravený opatrením, ktorým sa ustanovuje obsah prílohy tvoriacej súčasť účtovnej závierky podnikateľov č. 65/277/1993 zo dňa 15. 11. 1993.⁶

4.8.1 Výkaz cash flow ako zdroj informácií

Základnou úlohou výkazu cash flow je poskytnúť informácie o zmenách v likvidite, t.j. vo finančnej situácii podniku v danom období. Peňažné toky, t.j. príjmy a výdaje sú dominujúcou ekonomickou udalosťou každého podniku.

Riadenie peňažných tokov, poznanie a pochopenie súčasných peňažných zdrojov a budúcich potrieb je podmienkou prosperity podniku. Prehľad sledovania cash flow bol jednou z otázok dotazníka. Na základe vykonaného prieskumu o využívaní a existencii výpočtu cash flow som zostrojila graf.

Možno povedať, že z celkového počtu hodnotených si 60% respondentov zostavuje výkaz cash – flow prostredníctvom svojho ekonomického softvéru.

⁶ Zdroj: DÚPP, ICP, s.r.o., Žilina, 2-3/98, str. 9

4.8.2 Pre analýzu peňažných tokov je výkaz členený na⁷:

- *bežnú hospodársku činnosť* (označená vo výkaze písmenom A). Výsledky súvisia so základnou činnosťou firmy, v ktorej za normálnej situácie vzniká prebytok príjmov nad výdavkami,
- *investičnú činnosť* (označená vo výkaze písmenom B). Zahrňuje operácie so stálymi aktívami (majetkom) a zabezpečuje budúcnosť firmy (budúce príjmy),
- *financovanie* (označené vo výkaze písmenom C). Vyvoláva zmeny vo veľkosti a štruktúre vlastného kapitálu a dlhodobého cudzieho kapitálu. V tejto časti výkazu ide o vyjadrenie potreby dlhodobého kapitálu a jeho vnútornej štruktúry. Táto oblasť je vo výkaze nazvaná “finančná činnosť”, čo nie je správny výraz, môže viesť k mylnej predstave, že ide o bežné finančné transakcie (vzhľadom na používanie tohto názvu pre tvorbu hospodárskeho výsledku z finančných operácií).

Toto členenie je dôležité aj z hľadiska zodpovednosti za príslušné oblasti. Za prevádzkovú oblasť jednoznačne zodpovedajú manažéri podniku, ale za investičnú oblasť a financovanie zodpovedajú vlastníci (manažéri im dávajú len informácie, príp. návrhy).

4.8.3 Použitie prostriedkov výpočtovej a inej techniky⁸

- (1) Projektovo-programová dokumentácia na vedenie účtovníctva prostriedkami výpočtovej a inej techniky musí byť v súlade s ustanoveniami tohto zákona.
- (2) Účtovné písomnosti môžu byť nahradené záznamami na technických nosičoch dát; toto nahradenie nie je prípustné pri účtovných dokladoch a účtovných písomnostiach, ktoré vyplývajú z priameho styku s cudzinou z doby pred 1.

⁷ Zdroj: DÚPP, ICP, s.r.o., Žilina, 2-3/98, str. 45

⁸ Zdroj: Zákon o účtovníctve, č. 563/1991 Zb., časť 7.; § 33, odsek 1, 2, 5, 6

januárom 1949, a účtovnej závierke vzťahujúcej sa na prevod majetku na iné právnické alebo fyzické osoby vykonaný podľa zákona č. 92/1991 Zb.

- (3) Použitie prostriedkov výpočtovej a inej techniky musí umožniť výstup údajov v písomnej forme, pokiaľ sa požaduje z dôvodov overovania účtovnej závierky audítorom, daňovej revízie alebo z dôvodu vzťahu účtovnej jednotky k banke, prípadne pobočke zahraničnej banky.